

Llançà incorpora Can Marly a la xarxa d'espais de memòria democràtica

Els jardins estrenaran aquest diumenge un tòtem que recupera el passat de la finca durant la Guerra Civil i la postguerra i el paper del municipi en la Retirada

L'Ajuntament de Llançà, a través de l'Àrea de Cultura i amb la col·laboració de l'Arxiu Municipal, continua ampliant els espais dedicats a recuperar i divulgar la memòria democràtica del municipi. Aquest diumenge al matí, els jardins de Can Marly incorporaran un nou tòtem informatiu de doble cara, subvencionat pel Memorial Democràtic de la Generalitat, que permetrà conèixer el paper que va tenir aquesta finca durant la Guerra Civil i la postguerra, així com el pas de civils i soldats per Llançà durant la Retirada de 1939. Els Jardins de Can Marly de Llançà incorporen així un nou element de divulgació històrica amb la descoberta d'una placa del Memorial Democràtic i la inauguració d'un tòtem informatiu de doble cara. La iniciativa permet recuperar la història de la finca durant la Guerra Civil i la postguerra i explicar el paper que va tenir Llançà en els camins de l'exili republicà. El nou element passa a formar part de la xarxa dels Espais de Memòria de Catalunya i ofereix als visitants informació sobre dos episodis vinculats a la història recent del municipi. La inauguració d'aquest espai tindrà lloc dins els actes de la fest d'estiu del municipi. «És un projecte que no volem que s'acabi aquí, sinó que vagi continuant», explica l'alcalde de Llançà, Núria Escarpanter, que destaca la voluntat municipal d'anar incorporant nous espais de memòria al municipi. El primer àmbit del tòtem se centra en Can Marly durant la Guerra Civil i la postguerra, i explica com la finca va passar de ser una residència privada a convertir-se en una colònia d'acollida vinculada al moviment llibertari. Durant la Guerra Civil, l'espai va acollir infants refugiats que fugien dels fronts de guerra, mentre que després de la victòria franquista va ser intervingut per les noves autoritats i reconvertit en un espai vinculat a la dictadura. El segon eix posa el focus en la Guerra Civil, la Retirada i els camins de l'exili, i situa Llançà com un punt de pas de milers de civils i soldats republicans que, el febrer de 1939, van fugir cap a França davant l'avanç de les tropes franquistes. Fa uns anys, una investigació realitzada per Mercè Borràs i Luis Garrido va posar al descobert la que era llavors poc coneguda història de la Colònia d'infants refugiats Ascaso-Durruti (1937-1940), on un grup d'infants evacuats de zones ocupades per les tropes franquistes durant la Guerra Civil Espanyola, principalment de Madrid, Aragó, el País Basc i alguns de Figueres, van ser acollits a Can Marly de Llançà des de febrer de 1937 fins a gener de 1939. Després, durant la Retirada, van ser evacuats novament a França. Aquesta exhaustiva investigació històrica realitzada per Borràs i Garrido en arxius nacionals i francesos, així com la revisió de diaris i bibliografia rellevant, va ser editada en un llibre per la Fundació Salvador Seguí. La presentació de la publicació La Colònia d'infants refugiats Ascaso-Durruti (1937-1940) va tenir lloc a Llançà, concretament a la Sala Noble de la Residència Can Marly, l'espai on es van viure els fets. A més de la informació escrita, el llibre inclou fotografies antigues en cada capítol i destaca les entrevistes als pocs protagonistes localitzats i dibuixos fets pels mateixos infants evacuats. La incorporació de Can Marly al projecte de memòria democràtica dona continuïtat a altres actuacions impulsades recentment pel consistori. Fa pocs mesos, l'Ajuntament va instal·lar al port de Llançà un altre espai dedicat als passadors, les persones que durant aquells anys van ajudar a facilitar el pas de refugiats cap a França. «Volem anar creant espais de memòria al municipi», assenyala Escarpanter, que situa aquestes actuacions dins d'un projecte més ampli per recuperar i fer accessible la història local. Amb el nou tòtem, els Jardins de Can Marly incorporen així una nova funció divulgativa i es converteixen també en un punt per conèixer episodis de la Guerra Civil, la repressió posterior i l'exili republicà vinculats a Llançà. A la platja de Grifeu, de Llançà, es pot visitar el monument memorial al 75è aniversari de l'exili republicà, construït a iniciativa municipal el 2014. El monument, ubicat en el traçat d'un dels camins utilitzats per

l'exili republicà el 1939, es troba complementat amb una senyalització de la Xarxa d'Espais de Memòria, instal·lada l'any 2021. Llançà es va convertir en lloc de pas de milers de persones en direcció a Portbou i a la frontera amb França, camí de l'exili; una autèntica allau humana que va tenir lloc entre els mesos de gener i febrer de 1939. En aquest context, la població de Llançà, la carretera a Portbou i la via fèrria van ser bombardejades de forma reiterada, una situació que sens dubte canvià i alterà la dinàmica habitual del poble. S'estima que la retirada, en conjunt, va suposar un èxode de quasi mig milió de persones, de les quals més d'una tercera part eren catalanes. La ruta de l'exili de l'Alt Empordà pel coll de Belitres va veure passar entre noranta mil i cent quaranta mil exiliats, segons les fonts. Així doncs, les platges de Llançà com la cala de l'Alguer van ser l'escenari de múltiples històries i vivències de gent que va haver de marxar fugint de l'exèrcit franquista. Llançà és un dels municipis que forma part del projecte "Retirada i Camins de l'exili a l'Alt Empordà", que aplega les localitats i paratges de la comarca que van tenir més rellevància en el moment del gran èxode republicà del febrer de 1939.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/alt-emporda/2026/08/20/llanca-incorpora-can-marly-xarxa-133509789.html>